

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Однине число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцена в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи авретає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авретає ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Адміністративним порядком.

(X) Від недавнього часу починають ся в Галичині що-раз частійше повторяти ся переносини урядників, учителів і учительок руского обряду і народности до західної Галичини з коротким мотивом ze względów służbowych, що вельми нагадує методу, якою звичайно послугують ся в Росії. Переносини урядника або учителя руского обряду і народности до західної Галичини, де він не має нагоди і можности сповнити свої віроісповідні обовязки і заспокоїти свої духовні потреби, де на случай тяжкої слабости або смерти не має спромоги від свого свьященника осягнути послїдної потїхи, показують ся для тих урядників і учителів страшною і грізною карою. Не хочемо тут вступати ся за такими, котрі допустили ся якої тяжкої провини, не промовляємо за тим, щоби провинна оставала безкарною, але маємо право домагати ся сего, щоби, поки когось покарають так тяжко, доказали єму сю вину довідно, щоби і того обвиненого переслухано і дано єму спромогу виправдати ся, значить, домагаємо ся, і се не без повної основи, щоби тих, котрі мнимо допустили ся такої великої провини, що їх треба аж так тяжко карати, відриваючи не тільки з родинних і народних звязий, але від свого обряду і своєї церкви, потягано до дисциплїнарної одвічальности.

А домагаємо ся сего не без основи, маючи вельми численні докази на те, задля яких причин і на які домагання того або сего перенесено. Правда, говорить ся звичайно, що перенесеня такого часом вимагають дійсно службові згляди. Се не хочемо в цілости перечити; однак щоби як-раз службові згляди вимагали перенесеня руского урядника або учителя там, де він навіть не має свого свьященника, своєї церкви, а на відворот урядника польскої народности, вихованого в західній Галичині, не свідомого зовсім рускої мови, між руске населенє, се зрозуміти годї. Алеж найчастійше такі переносини послїдують за кару, а сю кару вимірює ся за провину, яку адміністративні органи (звичайно старости, жандарми) або навіть приватні люди закинули обжалованому, котрому навіть не дає ся спромоги виправдати ся. В таких реляциях, коли они навіть походять від урядових органів, дуже часто сконстатованє вини онерте на приватних доносках, нераз злосливих, які не мають найменшої часом фактичної підстави. Говоримо се не на вітер, бо маємо спромогу на се подати докази і поперти їх документами. Нинї особливо, коли політичні, партійні, національні а навіть віроісповідні пристрасти в Галичині на жаль так розятрили ся, повинні дотичні верховні власти дуже обережно приймати всякі реляції, хочби й урядові і переводити з інтересованими дисциплїнарне доходженє, бо лише тим способом обминути можна несправедливе покривдженє, яке нераз матеріально руйнує і ломить морально вство-

ване не лише одиниць але й цілих родин. Вжеж і простому злочинникови дають оборонця і дають єму самому спромогу оборонити ся і виправдати ся, чиж мали би бути гірше поставлені ті, що нераз в дійсности не тільки нічим не провинили ся, але навпаки повнили примірно свою службу?! Минувдні десятки ліг в адміністрації Галичини показали, що сею дорогою не згнобить ся розвитку рускої національної ідеї, а як-раз противно витворює ся більше розярене і заострене. Нехай отже адміністративні власти добре розважать всі обставини, чи та метода, яку тепер щораз частійше прикладає ся до урядників і учителів руского обряду і рускої народности відповідна, чи она веде до добра?

Положенє Русинів на Буковині.

(Дальше).

Якіж то невдячні ті «Русини!» — Так плачуть тепер Німці.

«Таж ізза нашої «ласки» увійшло до сойму аж 5 руских послів, наколи вперед підного не було! Ми за те мусимо навіть зносити докори славянщеня Буковини!»

Ми знаємо докладно, що якийсь час перед тим Русини не мали ні одного посла у соймі. Але знаємо також, що передше у соймі були вже раз рускі послы, також із «ласки» Німців, ало певно не задля славянщеня Буковини, і не на те, щоби придбати дещо для культури і матеріального розвитку Русинів, а єдино на те, щоби побивати Волохів!

Небавом оісля наступив прецінь час, де за Алезанього правительство церковну арену відступило цілковито а сойм про око Волохам, нехай там панують, а в дійснім панованю Німців краю не мішають.

Подїлили ся. Здавало ся, прийшла остатня година буковинским Русинам. В соймі ніби «бороло ся» і «шарпало ся» кількох Німців із Волохами. Аж сьмішно. Все остало в краю, як було — по німецьки. Німці не стратили нічого, противно, зміцнювались і зміцнюють ся неупинно по нинішний день. А Волохи? Що здобули Волохи за той час дійсно культурного для свого народу? Одну велику дулю. Русинів не задушили і не задушать, а в церкві зроблять Русини сегодне завтра одним добрим розмахом порядком, без і против Німців.

«Боролі ся» і «шарпали ся» якийсь час самі Німці у соймі і стало їм душно. Прийшло правительство до голови по розум: Волохи можуть стати і правительству і Німцям небезпечними на поли адміністрації краю. Волохи стали дійсно трохи небезпечно брикати. Гм, не добре! А де-ж Русини? Таже на Буковині були і Русини! Бідні Русини! «Волохи» ще всплї замучити той «добрий і вірний нарід». Гераус Русини!

І увійшли Русини по довшій перерві 1890. року знов до сойму, але впущені туда знов не на те, щоби вони якісь культурні здобутки для свого народу придбали, лиш єдино на те, аби на відміну знов побивати Волохів. Впущено лиш тільки руских послів, кілько було Німцям треба, а з осторожности ще й роздвоєно їх за Кравса і Гюеса. За Бургіньона прийшли Русини до голови по розум і не схотїли більше на втїху прави-

тельства і Волохів своє власне тіло перед цілим свьітом розшарпувати. Отже се не подобало ся а крім того ще й забагали рускі послы позитивних здобутків для культурного розвою свого народу. Хтож таке видав? Вони жадали не лиш першої рускої гімназії, але навіть щоби урядники були приневолені розуміти рускі партії в краю!

Сего вже було за багато і ось закомондеровано і зорганізовано страшту лігу — Німців, Волохів і Поляків!

Се та нова «сценерія» на Буковині, о котрій говорить др. Жорж Попович. Так виглядала і виглядає slavisaеа Буковини!

Та докладно так само виглядає і та fata morgana українська, що мала-б захватити умн австрійского правительства. Та fata morgana шибает лиш головами політичних шарлітанів. Австрійскому правительству та «фата» певно ще й не приснила ся.

А зле би для Австрії не було, колиб она політичним керманічам держави привидїлась. Вжеж певно, що приязнь заграничних народів для нашої держави була-б далеко хосенїйша, ніж їх ворогство. В Австрії жие округло 4 міліони Русинів, а в полудневій Росії 25 міліонів. Тим заграничним Русинам жветь ся як найгірше. Від 1876. року заборонений там друк руских видавництв так політичного як наукового змісту, навіть свьяте письмо для народу не сьміє по руски друкувати ся. В церкві не вільно по руски проповідувати. Сеж значить тільки, що цілковите духове убійство цілого народу. Наслідки такого нелюдского трактованя колись першого культурного народу на сходї Європи тепер страшні. Народ позбавлений можности культурного розвою, принепав і знидїв як морально так матеріально до крайности. Стїснений і визисканий великою посїлостію, покидає руско-український нарід свою широку, плодоносну чорну землю і вивандрує, хоть рідний край зовсім ще не перелюднений. Знов утиск на церковнім поли витворив в народї штунду і инші численні секти. Словом: гірше вже і не може бути. Оплаканє положенє численного руского народу в Росії можна описати, але цілу мізерію і нещастє того народу відчути може тільки син того народу.

Щож було би лекше, як збудити принайменше симпатию такого народу до себе і то не дорогим способом, лиш троха справедливїйшим, троха людяїйшим трактованєм руского народу в Австрії. Така симпатія і будженє надїй на красні услїва національного жия, сеж певно не могло-б вийти на шкodu Австрії, а в данім разї навіть на великий хосен. Щож робить єд у нас, се ми вже показали. Окрім того тут стрїляють на власний свїй, державі і цїсарєви наскрізь вірний руский нарід, єдино тому, що він посьмів законним способом боронити ся против визискуваня своєї робучої сили. Тут придивляє ся австрійське правительство спокійно, як польска гаката приневолює зверх 600 руских студентів опускати свїй власний, бож первісно для Русинів призначений університет. Так само придивлює ся спокійно австрійське правительство, як німецькі заволоки відмовляють прийнята на черновецкім університетї 50 руским студентам, отже на власній своїй рускій землі! В нас конституція дозволяє принципїально культурний розвій руского народу, але правитель-

ство знає і має на те й силу не допустити до того. І се, тай безліч інших подібних утисків Русинів мали-б бути способи на те, »um die kosakischen Herzen dem edlen Throne der Habsburger zu nähern«?! Се що найменше дивний спосіб приваблювання закордонських Русинів до Австрії. А вже особливо повабним для козацького серця має бути тепер: »die Schaffung eines verführerischen Paradieses in der Bukowina (in Galizien wird dieses durch die Resistenz der Polen verhindert)«!

(Дальше буде).

Д О П И С Ь.

З Коломийщини.

(Нечувано самоволья станицької консисторії. Атець Семіоноф ликує).

Що не діє ся в станицькій ославленій консисторії, се переходить всяке понятє. От послухайте добрі люди: Речинець до внесеня подань на парохію коломиюську був розписаний по день 24. марця минулого року. Кандидатів не бракло, бо знайшло ся 20-ох. Загально думано, що Коломия буде зараз обсаджена, бож се прецінь місто, та й відносили вимагали, щоби парох ставий чим скорше прийшов. Але щож, коли столиця Покутя не має щастя! Два роки минає, як парох помер, а консисторія парохії не обсаджує. Всі дивувались, що сему за причина, що за повід, ша замість пароха насилають адміністраторів та що якихсь несповна розуму, котрі Коломию до гори ногами перевертають!

Аж ось вийшло все на верх! Кацапники-кановіри забажали Коломию для свого пушля, скрайного ренегата і донощика атця Семіонофа. Зразу, коли був він еще у Відні, призначили они для него тамошню парохію, але коли его задля галабурди, яку там виправив, мусіли забрати, упрялювали Коломию, спровадили его зараз до неї, а для »zaskarbiaenia łaski u ojców miasta« дозволяють ему на такі нечувано-подлі »вибрички«, які переходять розум здоровомислячого чоловіка. Ласку таку вповні собі »zaskarbił«, бо запродав ся Ляхам з ногами і рогами. Ходило еще о тоє, щоби его умістити в »терно«. Як же ту зробити, коли его поданя межі кандидатами не було? (був тоді у Відні). Но, але від чого хитрість кацапської консисторії? Сам о. Фацієвич іде потайки — вечером в Коломию, іде прямо з двірця до магістрату до бурмістра, нараджує ся з ним дуже довго, бо від год. 8. ввечером до 12. вночі і поночі відїжджає домів. Наслідком

сеї наради було се, що нині ні сіло, ні пало, як грім з ясного неба, одержує кожний подавший ся кандидат зворот свого поданя ось з якою допискою:

„Понеже многимъ Убѣгателямъ о парохію Коломию бракує потребныхъ условий, то выставляє ся тая поновно на конкурсъ съ речинцемъ до 1. лат. мая 1903. В. Фацієвичъ. В. К.“

А дивіть добрі люди, що то за мерзенний підступ! Сама консисторія каже: »многимъ бракує условий«, отже не всім, а если не всім, то по щож звертати всім кандидатам їх поданя і виставляти поновно на конкурс? Если тих услівій бракувало декотрим, то з решти було чейже можна зложити »терно«. Ми-ж знов знаємо напевно, що всі кандидати мали услівя, бо ніхто не вийшов з розуму, щоби не маючи їх, подавав ся на вітер.

Гостина-ж о. Фацієвича у бурмістра була на те, що о. митрат хотів упевнити ся що-до особи о. Семенова. Колиж дізнав ся, що »tylko ks. dr. Semenów jest najzaszcześniejszym kapłanem, naszym marzeniem i tylko jego sobie życzymy«, звалив перший термін, а визначив другий без узгляднення подань першого речинця.

Тож ликує тепер атець Семіоноф, сьміє ся зі всіх, вносить натурально своє поданє і сам голосить, що є певний Коломию.

Ось як ділає власть духовна, коли хоче переперти свого зашника! Безголове в станицькій консисторії є також причиною, що парохія Залуче над Черемошом переходить на православє мимо комісії зі староства святиньського, котра старає ся, хотяй безхосенно, до сего не допустити. Рівнож і село Медуха коло Галича переходить на латинське, а кацапники станицькі не мають часу в те вглянути, бо заняті обсаджуванєм що найліпших парохій своїми кривняками. Спішать ся так небожата, щоби упорати ся з тим перед іменованєм єпископа, котрий на таку роботу не міг би дивитись. Але ми маєм певні дані, що і Коломия, на случай іменованя о. Семенова парохом, стане місцем сумних подій і переворотів. Не можна так маловажити загального голосу обуреня, почуття непримиримої відрази, якої набрали парохіяни до теперішнього о. завідателя. Не маловажте того, бо се не жарти, а збудуть ся сумні факти, нечувані може в історії(?). Вина спаде не на парохіяни!

З державної ради.

Між впливами находить ся внесене пос. Гавка з жадаєм завести монополє нафти, угля і електрики.

В дальшій угодівій дискусії

промовляли пп. Металь і Біянкінї зразу по хорвацки, відтак по німецки, зазначаючи, що дуалїзм є найбільшим нещастєм для Хорватів, яких гнетуть з двох боків.

Пос. Гломбінський каже, що теперішня хвиля не є відповідною для парламентарного трактованя угової справи, бо з причини відносно в угорськїм парламенті і в виду стремління Угорщини до цілковитого політичного розділу, звязь між обома державами може незадовго зірвати ся. При укладаню угових услівій Мадяри мали на оці лише свою користь, Австриї-ці також і загальний інтерес держави. Тому з сего становиска треба судити справу і польське Коло займе так само те становisko, коли правительство не змусить его до зміни. Відтак бесідник полемізував з пос. Романчуком, твердячи, що Поляки не доведуть Австрії до того, до чого довели Польщу, але научені досвідом, що через liberum veto впала Польща, бажають тепер зміцнити Австрію через уздоровленє парламенту зміною регуляміну. Тимчасом пос. Романчук заявив, що буде всіма силами поборювати проєкт такого уздоровленя.

Пос. Василько полемізував передовсім з попереднім бесідником, виказуючи здивованє, що польське Коло після спокійної і річєвої промови д-ра Колішера виделегувала на бесідника шпехпольського демократа, який виступає, як провокаційний агент (пос. Гломбінський протестує). Однак руский нарід не дасть себе впровадити в блуд. Що-до самої угоди пос. Василько доказував, що се властиво б. президент міністрів гр. Бадені, який вийшов з польського Коло, а не др. Кербер є автором теперішнього уговоного предложєня. Се предложєне кривдить передовсім Буковину, якої заступником є бесідник. Теперішня угода є програною Австрії супротив Угорщини, особливо Буковина вийде зле на тім, бо Буковина не має промислу, мита а на збіже не становлять жадної рекомпєнзати. Бесідник жалувал ся особливо з причини підвищеня ціна на кукурузу, яка творить на Буковині головний артикул поживи найбільшого населєня. Вкінци пос. Василько критикував становisko д-ра Кербера супроти Русинів і заявив, що Русини могли би лише в такім случаю го-

Кара совісти,

народна драма в 5 діях Гр. Цеглинського.

(Дальше).

Заким вискажемо свої уваги, наведемо ті публичні голоси про драму п. Цеглинського, які відзивали ся доселі. Др. Коцовський у своїй рецензії конкурсних праць в „Буковині“ поставив сю драму на другім місци і висказує ся про неї, що она є »дуже гарною і милою несподіванкою, не з огляду на особу автора (о скілько можна догадати ся — звісного, досвідного драматичного письменника), але з огляду на зміст і провідні думки твору«. Акт IV (оповіданє батька в цегольни) — каже дальше критик — здає ся мені де в чім слабший, конєць мьєлдраматичний, основа й переведенє пригадують твори Анценгрубєра (з селяньського житя), але цілий твір оброблений дуже старанно і гарно і становить цінний вклад в нашу драматичну літературу та може сьміло стати побіч творів Карпенка-Карого, Франка і др., тьм більше, що як-раз сї сторони нашого народного житя ще не найшли обробленя. До головної основи сего твору — неучної справи поділу майна й розміщеня родини, з чого — як того доказом доволі численні розправи судові — виникають сумовиті, нераз кроваві конфлікти, умів автор вдатно навязати замітку, добре поведєну розмову селян про питанє діленя чи неділеня селяньської землі між дітьми. Мова гарна, автор умів вдумати ся в народні лица, що їх перед нас виводить (дуже симпатичною є пара молодят — донька Прокопа і єї суджений), зміст важний і на часі. Твір сей, се важний ступінь наперед в нашій літературі, від сантимен-

тального ідеалізованя (Котляревський, Квітка, »Підгір'яни«, »Не судило ся«, »Глитай«, »Чабан«) до ближшого, річєвого пізнаваня, студіюваня народного житя.

Як твори Анценгрубєра так пригадує »Кара совісти« і Шіллєра »Розбійників«, порівнюючи обох братів Прокопа і Семена до Кароля і Франца Морів, а не менше і Шекспірового »Короля Ліра«, прогнаного невдячними доньками так само, як Василь своїми синами. Сі порівнаня доказують лише, що автор порушив могутні струни людського серця і его твір не лише є »на часі«, але буде мати вічну стійність. »Кара совісти« ми поставила-б не »побіч«, але »понад« всі драматичні твори Франка та Карпенка-Карого, а чому — вискажемо ся пізнійше.

Трохи чудно вражає нас, що критик не далеко поза »Караю совісти« поставив »Ворожбит« того самого автора, як річ »гарну, вдатну, заслугоуючу також на виставу на сцені«. Після нашої думки ся комедія зовсім не заслугоє на виставу, а ще менше заслуговала на виданє друком Тов. Котляревського і справді дивувати ся треба, як могли згід пера одного і того самого автора на той самий конкурс вплинути два такі нерівномірні твори. Впрочім небавом буде нагода провїрити ясно квестію, бо »Ворожбит« вже оголошений в репертуарі слїдуючого тижня.

Друга рецензія про »Кара совісти« появил ся в »Ділі« ч. 24. з 29. цвітня 1902 р. з пера п. Гамчикєвича після відчитаня сеї драми в Перемишлях. Зміж банальних похвал сего критика належить піднести се, що він признав індивідуальність лицєдям драми, як се справді річ і має ся. Виведені особи се не шаблонні якісь, або речники ідей чи тенденцій, а справ-

жні люди зі своїми хибами і добрими прикметами, з хиткою, непорадною вдачею, з тупим завязєм і засліпленєм. Між замітками критика зовсім нестійним є твердженє, що неімовірною є в драмі неможливість відшуканя в місті діда Василя, а лише зглядно справедливою увага, що для зображеня завязтого характеру Семена непотрібний его жаль в послїднім акті, бо се вже залежить від гри Василя, над якого муками і камінь зворушив би ся. Натомість правдивим є заміт, який підносять згідно оба критики, що оповіданє Василя в IV акті є неоправданє, бо прецінь перохорувавши довший час між цегольняними робітниками, він мав час і немов обовязок розповісти їм своє curriculum vitae вже давнійше. П. Гамчикєвич хоче ослабити свій осуд тим, що припускає немов би підчас представленя не було часу на такі рефлексії. Але противно, при сценічній плястичности всі хибі виступають тим яркійше і загальний осуд премієрової публіки винав в некористь четвертого акту. Бо і справді довге, томляче оповіданє Василя є зовсім непотрібне: публіка знає вже его зміст, а робітники повинні знати. Дперва епізод у вязницї, де злодії поводять ся з Василєм ліпше чим его рідні діти та дальше оповіданє про події з замерзлим в соснині належать до акції. Але також і їх можна би вложити в живійший діяльог пр. в сей спосіб, що робітники, вставляючись за Василєм у жидягосподаря, оповіли-б часть его історії. Колиб через те може непомірно скоротив ся акт, то вже радше би вложити якийсь інтересний епізод з житя цегольняних робітників, чим повторяти ся. Така поправка була би ще можливою о стілько, що драма ще не друкована та ми не

лосувати за оговою, коли би др. Кербер сповнив їх національні жаданя.

Покінчене дискусії.

Пос. Пешка (нім. аграрник) запевнював соціалістів, що аграрники хотять іти рука в руку з промислом і заявив ся против угоди. Пос. Фресьль (чеський радикал) доказував, що Мадяри платять не 34,4 проц. але 32,28 проц. на спільні видатки. Протестує против гнету інших народностей в Угорщині та називає комедією теперішню дискусію в парламенті, у якій всі виступають против угоди, а прецінь певним є, що найде ся для неї більшість. Бесідник заявляє ся против угоди. На тім замкнено дискусію і вибрано генеральними бесідниками „рго“ пос. Шрота а „contra“ пос. Кайзера, по промовах яких та по кількох фактичних спростованях переказано угоді предложеня комісії угодівій, а митову тарифу комісії митовій, яка ще має ся вибрати.

При кінці засіданя пос. Толінгер вносить інтерпеляцію до міністерства кравової оборони в справі рескрипту міністра війни Пітрайха против антиюденичкової ліги, та чи евенуально сей рескрипт не може бути цофнений? На сім замкнено засіданє о год. 9. вечером; слідує в четвер.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. 40 Мучеників; рим-кат. Октавіана. — В понеділок: руско-кат. Кіндрата; рим-кат. Віктора. — Виторник: руско-кат. Софронія патр. ерус.; рим-кат. Гавріїла, Александра.

— **Посол Барвіньський, др. Гладишовський і Пігуляк** мали з міністром-президентом д-ром Кербером довшу конференцію в четвер, в якій представляли єму невідрадне положенє руского народу в Галичині і усякі новітні події. Міністер-президентови, як показало ся, не всі ті справи були відомі, отже прирік їх розслідати і обдумати відповідну зараду.

— **На бенефіс театральної дружини** призначила дирекція пополудневе представленє в неділю, на яким виставлять «Невольника» історичну драму в 5 діях. Представленє буде цікаве тим, що в титуловій ролі виступить сім разом п. Стадник, а в ролі Ярини п-ні Стадникова, а надто се представленє так своїм змістом, як і догідною порою надає ся для участі дітній і шкільної молодіжи. Маємо надію, що так ся обставина, як і симпатична ціля представленя виповнять по береги театральну салю. Справді заслужили наші артисти вповні, щоби се представленє виявило їм симпатію публіки, та у дорогім Львові пособило касовим успіхом.

сьміємо дораджувати єї-авторови, а ресструємо лише, як вислід віднесеного вражіня.

Неконсеквенцією вразило нас те, що коли в другім актї Прокіп забирає річи зі скрині, щоби занести до корчми, він в третім актї являє ся в шинку без тих річий, ба навіть не хоче пити горівки! Жид єго мусить намовляти до пята, а навіть для роздратованя виводить свого старенького батька. Через те стає і вихід старезного жида натягненим і ціла постать жида-арендаря неясною. Коли автор хотів оминнути надто вже часто в наших драмах пиянствованє, то сям разом нарушив через те виспї згляди консеквенції і психології. Бо Прокіп як раз під впливом алкоголю стає чутивий, сердечний, він плаче на вид жидівської родинної любови, зносить мовчки Семенові докори, а коли єго відтак в приступі раптовної пасії і хватає за горло, то зараз же на спомин батька м'якне як віск і зриває ся бічи голірuch по него до ліса у студінь та заметіль.

Отсе і всі вже неточности, які ми помітили в драмі, а за те скільки там правдивих, переймаючих і велитних картин! Всі особи, якби викуті з мрамору, визначають ся маркантними чертами навіть тоді, коли появляють ся епізодично, та означені лише кількома почерками. Але передовсім мусимо піднести те, що виступає тут як зовсім нове у наших народних драмах, а що очевидно наміряв викликати автор і вчинив се — можна сказати — з повним успіхом. Сею новостію в нашій драматургії є настроєвість, якою автор наділив свій твір. І так пр. в другім актї панує на сцені настрої родинної крамоли та непевности, коли донька через вікно обсервує батька та переказує матери: ку-

— **Тарасове сьвято в Стрию.** В 42. роковини кобзаря Т. Шевченка відбуде ся заходом руских товариств Стрийщини в четвер дня 26. с. м. в салі «Народного Дому» торжественний вечер при ласкавій співучасті хору «Стрийського Бояна», мезосопраністки п. М. Маєрової, скрипкаря п. Бережницького, п'яніста п. Гертнера, тенора п. Йойка і п. Корн. Устияновича яко декляматора. Програма: 1) Вступне слово; 2) Лисенко: міш. хор з опери «Утоплена»; 3) деклямація; 4) Лисенко: Дуєт з опери Різдяна ніч «О ні я хороша» на сопран і тенор; 5) а) Wagner Wilhelm: «Preislied Paraphrase», б) Schuman: «Traumerei», скрипкове сольо; в) Лисенко: «Кругом неправда», муж. хор; 7) Лисенко: «Ой одна я одна», сольо сопранове; 8) Лисенко: «Радуй ся ниво», кантата на хори мішані, соля сопр. і тенор. з супр. форт. — Сподіємось, що се всенародне сьвято збере на той день у Стрию всіх щирих поклонників безсмертних заповітів нашого генія та загіє їх до неутомимої праці для добра нашої суспільности.

— **Із Станиславова.** В неділю дня 29. с. м. відбудуть ся загальні збори гімн. тов. «Сокол» в Станиславові в тов. «Руска Бесіда» о 5. год. Порядок диевний: Відчитанє протоколів. Справозданя технічні і касові. Зміна статуту. Вибір Надзираючої Ради і Виділу. Внесеня і інтерпеляції. Закінченє. — Просить ся о численну участь в сих перших зборах з огляду на значінє тов-а «Сокол» в Станиславові. — *Старшина Сокола.*

— **З Коломиї** пишуть нам: Перші плоди діяльности атца Семіонофа вже зішли. Як вже писано в часописях, рада шк. кр. розв'язала IV. кл. рускої гімназії і зарядила нові вписи. Причиною мало бути побите ученика Николоюка. В дійсности єго так не побили, щоби він аж хорував. Цілий той день був він здоров, аж доперва другого дня кажуть єму класти ся до ліжка і ніби то він має страшенє мозку. Зроблено з него дуже хорого, тимчасом він не хотічя лежати, пішов здоровісенький до школи. В кілька день пізнійше єго виловлено на грубій неморальности і прогнано з гімназії. Все те було ще в I. півроці. Аж доперва тепер в другій половині марца зіздаєє комісія зі Львова і перепроваджує нові вписи. Ї учеників не прийнято, межі котрими є зовсім невинні і они вносять зажаленє. По вписах не відіхала зараз комісія, але ще кілька днів шпирала за чимсь по «виднійших» в місті.

— **Зухвальство жандарма.** З Солотвини пишуть нам: Оноді післяв жандарм, якийсь Оргалъ (постерунок Порога) около півночи жидка з коршми по оглядача помєрших і виділового читальні «Просьвіти» в Яблїнці ч. Дмитра Климовича, щоби сей явив ся сейчас до коршми з книжкою оглядан посмертних. Господар що вже спав, переказав жидком, що до коршми не піде. В якийсь час вбігає розлючений жандарм з вереском до хати, велить з криком газді злізати з печі і показати книжку, наганьбивши вперед за те, що не послухав писланця. Діти перелякані вилач, котрий ще збільшив ся, коли жан-

ди він іде? чого він пішов до шинки? що він звідтам виніс? чому завернув ся знов? і т. д. немов в причутю якогось великого нещастя, що має, чи може стрінути родину в кожній хвилі. Також поява старезного жида викликає дуже торжественний настрої, тільки режисерия повинна би єще єго піднести через те, що перенесла би час на суботу, так щоби арендар вправді у-слугував, але не відбирав гроші, лише якийсь «гой» за шинкасом, а старезний дід міг вийти у сьвяточнім халаті і з торою. (При тім і неконсеквенція з принесеними Прокопом річами віддала би, бо вивець прийняв би, що в суботу жид не хотів гевдлювати).

Вкінця цілий пятый акт є високо настроєвий, а далекий від мелодрами, як се зволів назвати др. Коцовский. Се правда драма, де чоловік хоть ще і не бачить катастрофи, але вже єї причуває, де вже все «якось так складає ся» і здає ся вже навіть сили природи заприсягли ся на згубу слабосильного чоловіка. Навіть при недостаточнo «місячнім» освітленю на теперішній сцені нашого театру та при браку затемненя підчас приходу діда-підпалача сей акт не затрачує своїй настроєвости та пригтовлює вповні видця до сильного кінцевого акорду, яким є нагла смерть Прокопа позеред збраної семі, в хвилі, де, як здає ся, всяке лихо скінчило ся і міг наступити давний мир та щастє.

(Дальше буде).

дарм, стоячи серед хати, зі скаженою лютостію верг до землі книжкою, що аж в куті опинилась, викрикуючи: По якому пишеш? Не знаєш, що книжку мавш писати по польски?! Ти сякий такий... Куди має ся удати — питає наш дописувачель — покривджений таким способом горожанин в своїм домашнім праві, та зобиджений в своїх народних почуванях і на особистій честі?

— **Проч з корчмою!** В селі Супранівці коло Підволочиск селяни вже від двох тижнів бойкотують корчму. Замість в корчмі, як до не-давна було, зберают ся всі старі і молоді в читальни «Просьвіти» і проводять час на читаню книжок і гутірці. Арендар давав навіть 50 літрів пива даром місцевої читальні «Просьвіти», аби лише єї члени залишили бойкот. Однак єго диявольські заходи остали без успіху. Честь супрановецьким мужикам за гарний примір і за втривалість добрим ділі. Vivant sequentes.

— **Страйк кравців у Львові** покінчив ся вчера пополудни. Властителі складів оджи згодили ся підвишити платню кравцям, почім заступники обох сторін підписали акт угоди.

— **Директором** заставничого банку вірменського «Pius Mons» у Львові іменованій кс. Віктор Пйотрович.

— **3 судової салі.** Вчера покінчила ся судова розправа проти трєх обжалованих о обманьства при продажі соли в некористь кравово виділу. На основі вердикту присяжних судів трибунал засудив жида Шора за злочин обманьства і Філіпковського, бувшого урядника в сільнім відділі, за злочин співучасті в обманьстві на 2 літа звичайної вязниці, а Майсельса увільнив від вини і кари. Оба засуджені мають звернути здефравдовану квоту 62.480 К.

— **Приватний курс гімназійальний.** На зборах філії «Рускої Школи» в Сторонці Путилові на Буковині п. Глібка поставив отсей проєкт: «До тепер майже нема з наших гір ні одной сельської дитини в гімназії, чого причиною не лиш загальна неохота наших Гуцулів до науки, але також і велике віддаленє від Чернівців, а згладно від иншої місцевости, в котрій є гімназия, проте чує ся пекучу потребу засновати приватний курс першої класи гімназійальної для хлопців з Путилівщини, що по укінченю школи народної оказують охоту і талан до дальшої науки. Академика з Чернівців, яко учителя сего курсу мали-б учителя гірські зобовязаними датками, кожного першого, удержувати». Сей проєкт поручили збори виділови до введеня в житє з початком шкільного року.

— **Політичні демонстрації в Будапешті.** Вчера з нагоди роковин смерті Кошута зібрало ся в Будапешті перед університетом яких 1000 студентів і вислали денугацію до ректора, аби поручив виставити на університеті чорну хоругву і відкликав заповіджені на той день виклади. Ректор спершу на се не годив ся, але під напором студентів уступив Звідси рушили товпи до політехніки і вимогли на ректорі виставленє жалібної хоругви. Опісля потягнули товпи перед народне і кравеє казино, і зажадали чорних хоругов, а коли невволено їх домаганям, почали вибивати вікна. І ту прийшло перший раз того дня до кровавої бійки між студентами а поліцією. Поліція заатакувала студентів шаблями, на що они відповіли камінєм. Кільканадцять студентів було ранених, а інспектор поліції Шмід одержав тяжку рану в голову. До ще більшої бійки прийшло вчера пополудни, коли студенти хотіли зложити вінець під памятником Кошута на площі Кереншери. Ту ранила поліція кількадесят осіб, а кількох поліціянтів і комісар др. Бода були тяжко ранені. Прогнані товпи студентів і публіки зібрали ся перед парламентом, де промовляли до них послі- Кошутівці, Ленгьєль, Фішер і инші. В ноци по бурливім представленю в угорскім театрі, де grano штуку «Боже буде покровитель», студенти і публіка демонстрували по місті, аж пока поліція їх не розігнала. Арештовано тоді 41 осіб. Ранених було тоді 34 осіб тяжко, а 2 смертельно. Президент кабінету Сель сидів в дирекції поліції до 12. год. в ноци, аби знати точно перебіг демонстрацій.

— **Студенти варшавського університету,** як ми про се вже доносили, застрайкували єноді, і жадають, щоби юрисдикцію над ними мали університетські власти, а не поліція, як було дося. До страйку пристали студенти всіх виділів з виімкою послідного курсу медици, бо їм не дозволено бї здавати ригорози. Страйк на варшавскім університеті є сензаційною новостію. Коли перед двома роками страйкували майже всі університети в Росії в цілі вибореня собі належних прав, то варшавський університет показав ся льояльним зглядом російского правительства, аби єго не дразнити, а нині на власну руку змагає до вибореня собі більшої свободи.

— **Землетрясенє.** З Томска доносять, що дня 12. с. м. о 8. год. вечером дало почутя ся там землетрясенє. Нещастє не лучило ся при тім ніяке. Фильованє ґрунту завважано також в охрестности Томска.

Посмертні оповістки.

О. Симеон Виняский, парох в Станімири, унівського деканата, львівської архієпархії, упокоїв ся дня 10. с. м. в 46 році життя а 16. р. священства. В. с. п.

Маріян Ярослав Соневицкий, ц. к. асистент рахунковий крайової дирекції скарбу, упокоїв ся дня 18. с. м. в Бережанах в 37. році життя. В. с. п.

Григорій Гарновецкий, професор реальної школи в Чернівцях, упокоїв ся дня 17. с. м. в 63. році життя. В. с. п.

Наука, штука, література.

— Репертуар Руского народного театру у Львові.

Нині в суботу, дня 21. марця другий раз: «Жидівка вихрестка», драма в 5 діях зі співками Тогобочного.

Неділя, дня 22. марця два представления: Пополудни початок о год. 3^{1/2}, ціни знижені, по раз другий: «Невольник», образ історичний в 5 відслонах Кропивницького. — Вечером, початок о год. 8. по раз третій: «Пісні в лицах», водевіль в 3 діях Кропивницького.

Вторник, дня 1. марця, перший раз на галицькій сцені: «Катерина», велика опера в 3 діях Аркаса.

Середа, дня 25. марця: «Наталка Полтавка», оперета в 3 діях Котляревського.

Четвер, дня 26. марця прем'єра: «Воробит», комедія в 3 діях Гр. Цеглинського.

Субота, дня 28. марця: «Украдене щасте», драма в 5 діях з співками д-ра Ів. Франка.

— Важне для священників. Редакція «Богословського Вістника» видала знаменитий твір св.

Йоана Золотоустого «О священствѣ» разом з іконою і житєписню того святого (сторін XII+240). Для життя духового кожного а головнє священника необхідна лектура; виконана під зглядом технічним артистично, може служити яко настільна книжка. Набути можна по ціні 3 кор. в редакції «Богосл. Вістника» або в книгарни Ставропигійській (для тих, що зложили передилату на «Бог. Вістник» за р. 1902. ціна 2 кор.). З огляду, що наклад виносить всего 600 примірників, проте належить поскорити з замовленнями. Купуючі дістануть безплатно також видане тоїж редакції «Св. Письмо о священнику». (На поштову пересилку треба залучити 20 сот.

— Поступ ч. 10 з 20. с. м. містить отсі статі: Зависть. — Що таке поступ? (Дальше). — Марс. — Дволичний Янус. — В фейлетоні: Болеслава Пруса, Із легенд давнього Єгипту.

— Репертуар Львівської Фільгармонії. Нині в суботу, 21. с. м.: фільгармонічний концерт при співучасті Бронислава Губермана, скрипкаря.

В неділю, дня 22. і ві вторник дня 24. с. м.: популярні концерти.

Телеграми.

Відень, 21. марця. Пос. Барвіньський зложив мандат до комісії угодової.

Відень, 21. марця. Молодочехи оголосять завтра обіжник, в яким представлять подрібно свою тактику. Причину до сего подав Молодочехам вибір на посла радикала Бакси, чим они сильно занепокоєні.

Будапешт, 21. марця. Демонстрації студентів нині повторили ся, бо двох ранених вчера студентів померло. На жадане студентів вистав-

лено на університеті чорну хоругву. — Нинішнє засіданє угорского сойму було вельми бурливе. Кошутівці зажадали усунєня президента поліції, бо инакше не допустять до ніяких нарад.

Льондон, 21. марця. Дневник Daily Telegraph доносить з Петербурга, що в Галиччині вкрито гніздо анархістів(?), які стояли в зносинах з анархістами в Ростові над Доном.

Берлін, 21. марця. Тутешні днівники доносять, що в товариських кругах Дрездна абирають датки для княгині Люізи.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

(Рільничий банк у Львові).

Дня 20. марця. — За 50 клг.

Пшениця готова 7-60—7-80. Пшениця на речинець 7-25—7-50. Жито готове 6-25—6-30. Жито на речинець 6-00—6-25. Овес на обрік 6-20—6-50. Овес на речинець 6-00—6-25. Ячмінь на пашу 5-75—6-00. Ячмінь броварняний 6-25—6-75 Ріпак 9-00—9-25. Льнянка 0-00 — 0-00 Горох на пашу 6-25—7-75. Горох до варєня 8-00—11-00. Ленча 6-00—6-50. Бобик 5-90—6-25. Гречка 6-25—6-75. Кукурудза нова 6-00—6-20. Кукурудза стара 0-00 — 0-00. Хміль за 56 клг. 0-00 — 0-00 Конюшина червона нова 70-00—90-00. Конюшина біла 55-00 — 95-00. Конюшина шведска 60-00—85-00. Тимотка 33-00 — 40-00.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. I, II пов. (Народний Дім). 11(37-?)

Льоси на сплати місячні з правом до вигравих по зложєню першої рати поручає банковий дім Шіц і Хаєс (Schütz і Chajes) у Львові пл. Марийска ч. 7. Купно і продаж ефектів, льосів і монет. Виплата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефектів. Проспекти висилає ся оплатно. 6(47—50)

Зарваницю поему Василя Щурата можна з амовляти лише в Ставропигійській книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Ціна з поштовою оплатою 25 сот.

ДО КАНАДИ

як і до всіх других заморських земель переправляє **НАЙДЕШЕВШЕ** повсюди знакома фірма.

V. KARLSBERG

HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифкарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних.

26(9—10)

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Товариство взаїмних обезпечєнь

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

„ДНІСТЕР“

ДІМ
„ПРОСВІТИ“

одинокє руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премії, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороти; в послідних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодован в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк крайвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпечєнях на жите в краківскім Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечєнь на рускі добродійні ціли; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через «Дністер».

ДНІСТРА

фонди виносить з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цінних паперах популярних.

ДНІСТЕР

уділяє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні агєнти.

ДНІСТРА

агєнти заробили вже 432 тисячів корон провізії.